

โครงการ Justice by Design : กระบวนการยุติธรรมที่ทุกคนออกแบบได้

๑. หลักการและเหตุผล

รูปแบบการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของศาลตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันมีลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้ที่ประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับศาล เช่น ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ ทนายความ รวมถึงเจ้าหน้าที่ศาล เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม การสร้างกระบวนการยุติธรรมโดยคำนึงถึงความสะดวกสบายในการทำงานของกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าว กลับกลายเป็นการสร้างขั้นตอน สร้างภาระ และสร้างอุปสรรคในการเข้าถึงบริการของศาลยุติธรรมให้แก่ประชาชน เป็นเหตุให้ภาพลักษณ์ของศาลยุติธรรมในมุมมองของประชาชนกลายเป็นศาลที่เข้าถึงยาก และไม่สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชนได้ในระดับที่ประชาชนคาดหวังได้

ภายใต้นโยบายประธานศาลฎีกา ข้อที่ ๓ เรื่อง “รับใช้ประชาชน” ที่มุ่งเน้นเรื่องการให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพโดยถือความต้องการของประชาชนผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางและเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่มาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงาน โครงการ “Justice by Design : กระบวนการยุติธรรมที่ทุกคนออกแบบได้” เป็นโครงการที่เกิดขึ้นตามแนวนโยบายของประธานศาลฎีกา ที่มุ่งเน้นการให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพโดยถือความต้องการของประชาชนผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (People-Centered Approach) ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการยุติธรรมในชั้นศาลผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ที่มุ่งเน้นสร้างสรรค์ผลงานผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ด้วยความเข้าใจและคำนึงถึงความต้องการและมุมมองของประชาชนอย่างแท้จริง โดยผลงานการสร้างสรรค์กระบวนการยุติธรรมภายใต้โครงการนี้จะช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างศาลยุติธรรมและประชาชน สร้างความผูกพันผ่านการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการออกแบบศาลยุติธรรมในอนาคต อันจะนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อองค์กรศาลยุติธรรมอย่างยั่งยืน

ในการนี้ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง สำนักส่งเสริมงานตุลาการจึงจัดโครงการโครงการ Justice by Design : กระบวนการยุติธรรมที่ทุกคนออกแบบได้ ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ สัมมนาทางวิชาการในการสร้างสรรค์กระบวนการยุติธรรมในชั้นศาลผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

กิจกรรมที่ ๒ จัดงานมอบรางวัล Justice by Design : กระบวนการยุติธรรมที่ทุกคนออกแบบได้

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้ประชาชนและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมชั้นศาลเรียนรู้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และสามารถเริ่มต้นและดำเนินการคิดเชิงออกแบบได้อย่างถูกต้องตามหลักการ

๒.๒ เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมชั้นศาลทุกฝ่ายมีโอกาสพูดคุย แลกเปลี่ยน และเสนอแนะแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ในการยกระดับการให้บริการประชาชนของศาลยุติธรรม

๒.๓ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อองค์กรศาลยุติธรรมผ่านการมีส่วนร่วมในการออกแบบและสร้างสรรค์ศาลยุติธรรมในอนาคต

๓. กลุ่มเป้าหมาย

๓.๑ ภาคประชาชน นิสิต นักศึกษา ที่ใช้บริการหรืออาจจำเป็นต้องใช้บริการศาลยุติธรรมในอนาคต

๓.๒ ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมผู้ปฏิบัติงานในศาล เช่น ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ศาล

๓.๓ ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมชั้นศาลทุกฝ่าย เช่น พนักงานอัยการ ทนายความ

๔. วิธีการดำเนินงาน

๔.๑ วิเคราะห์และสรุปขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมในชั้นศาลที่อาจส่งเสริมและพัฒนาผ่านเครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

๔.๒ จัดทำโครงการสัมมนาทางวิชาการเพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเรียนรู้และเข้าใจด้านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และสามารถเริ่มต้นกระบวนการคิดเชิงออกแบบได้อย่างถูกต้องตามหลักการ และจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Interactive Workshop) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้แสดงออกถึงความต้องการ ความคาดหวัง พร้อมเสนอแนะและนำเสนอผลงานกลุ่มโดยใช้เครื่องมือกระบวนการคิดเชิงออกแบบ รูปแบบการดำเนินการอภิปรายโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย และบริษัท ลูกคิด จำกัด

๔.๓ จัดทำสรุปรายงานผลการสัมมนาทางวิชาการและการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ พร้อมเสนอแนะแนวทางการนำผลงานไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔.๔ พิจารณาคัดเลือกผลงานโดยคณะทำงานโครงการ Justice by Design : กระบวนการยุติธรรมที่ทุกคนออกแบบได้

๕. ระยะเวลาการดำเนินงาน

๕.๑ กิจกรรมที่ ๑ สัมมนาทางวิชาการในการสร้างสรรค์กระบวนการยุติธรรมในชั้นศาลผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) หลักสูตร “Justice by Design : กระบวนการยุติธรรมที่ทุกคนออกแบบได้” จำนวน ๑ ครั้ง ๗ วัน ในวันเสาร์ที่ ๔, ๑๑, ๑๘, ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ และวันเสาร์ที่ ๑๑, ๑๘, ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมใหญ่ ชั้น ๑๒ สำนักบริหารกลาง อาคารศาลอาญา ถนนรัชดาภิเษก แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

๕.๒ กิจกรรมที่ ๒ จัดงานมอบรางวัล Justice by Design : กระบวนการยุติธรรมที่ทุกคนออกแบบได้ โดยมีการนำเสนอผลงานของผู้เข้าร่วมโครงการ การตัดสินผลงาน และการมอบรางวัล ในวันเสาร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมสัญญา ธรรมศักดิ์ ชั้น ๗ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ถนนรัชดาภิเษก แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ ประชาชนและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมชั้นศาลเรียนรู้กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และสามารถเริ่มต้นและดำเนินการคิดเชิงออกแบบได้อย่างถูกต้องตามหลักการ

๖.๒ ภาคประชาชนและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมชั้นศาลทุกฝ่ายมีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยน และเสนอแนะแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ในการยกระดับการให้บริการประชาชนของศาลยุติธรรม

๖.๓ สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อองค์กรศาลยุติธรรมผ่านการมีส่วนร่วมในการออกแบบและสร้างสรรค์ศาลยุติธรรมในอนาคต

๗. การประเมินผล

๗.๑ ประเมินการมีส่วนร่วมในการตอบคำถามจากวิทยากร

๗.๒ ประเมินจากแบบสอบถามความพึงพอใจหลังเสร็จสิ้นการอบรม (ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ QR Code)

๘. งบประมาณ

โครงการ Justice by Design : กระบวนการยุติธรรมที่ทุกคนออกแบบได้ กิจกรรมที่ ๑ สัมมนาทางวิชาการในการสร้างสรรค์กระบวนการยุติธรรมในชั้นศาลผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) วงเงินงบประมาณ ๕๘๕,๐๐๐ บาท (ห้าแสนแปดหมื่นห้าพันบาทถ้วน) กิจกรรมที่ ๑ สัมมนาทางวิชาการในการสร้างสรรค์กระบวนการยุติธรรมในชั้นศาลผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) จำนวน ๑ ครั้ง ๗ วัน จำนวน ๔๒ คน เป็นเงิน ๔๘๕,๘๐๐ บาท (สี่แสนแปดหมื่นห้าพันแปดร้อยบาทถ้วน) กิจกรรมที่ ๒ จัดงานมอบรางวัล Justice by Design: กระบวนการยุติธรรมที่ทุกคนออกแบบได้ จำนวน ๑ ครั้ง เป็นเงิน ๙๙,๒๐๐ บาท (เก้าหมื่นเก้าพันสองร้อยบาทถ้วน)

๙. ที่ปรึกษาโครงการ

๙.๑ นายสมชาย ทองสีมัน	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ประจำสำนักประธานศาลฎีกา
๙.๒ นายสรวิศ ลิ้มปริงซี่	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา
๙.๓ นายเผ่าพันธ์ ชอบน้ำตาล	รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม
๙.๔ นายภพ เอศรพานิช	รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม
๙.๕ นายวีรภัทร ชัยรัตน์	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
๙.๖ นายไกรพล อรัญรัตน์	ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรม ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
๙.๗ นางสาวกมลชนก กฐินะสมิต	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
๙.๘ นางสาวเพชรรัตน์ สพรังผล	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
๙.๙ นายพิเชษฐ์ คงศิลา	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงานตุลาการ

๑๐. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- ๑๐.๑ สำนักส่งเสริมงานตุลาการ
- ๑๐.๒ สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม
- ๑๐.๓ สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๑๐.๔ สำนักกิจการคดี